

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Επιμέλεια ύλης
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ
31 ΙΟΥΛΙΟΥ 1984
Τιμή φύλλου δρχ. 10
Αριθμός φύλλου 95
Ηράκλειο 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

Η ΠΥΡΚΑΓΙΑ

Η πυρκαγιά που ξέσπασε στις αρχές του Ιουλίου στα γειτονικά της επαρχίας μας χωριά Μουρνιές — Ρίζα — Γδάρια — Μύρτος — Λουτράκι (που ανήκει στη Σύμη) κι έφτασε κοντά στο Συκολόγο και τα Τέρτσα, κατάρτησε χιλιάδες στρέμματα καλλιεργημένες και ακαλλιεργητες εκτάσεις. Κήκκαν χιλιάδες ελαιόδεντρα, που για να φτάσουν εκεί που βρίσκονταν δούλεψαν κι έχασαν ιδρώτα όχι μόνο η σημερινή μα και πολλές προηγούμενες γενιές. Και αντικρίζει κανείς μια απέραντη έκταση, που σκορπά τη φρίκη με τους μαυρισμένους κορμούς που έχουν απομείνει.

Κάηκαν ακόμη πολλά θερμοκήπια, δίκτυα ποτισμού, πολλά με λίσσια, ζώα μα και πολλά σπίτια που βρέθηκαν στην περιοχή που πέρασε η φωτιά.

Μέρες τρόμου και φρίκης ξανάζησαν οι κάτοικοι των χωριών αυτών, χειρότερη από εκείνη του 1943 που κάψανε οι Γερμανοί τα ίδια χωριά. Χειρότερη, γιατί, πέρα από το φόνο των κατοίκων η καταστροφή δεν μπορεί να παραβληθεί με τίποτε ούτε να επανορθωθεί. Κι ακόμα το κόψιμο των σπιτιών τότε μπορεί να πει κανείς πως ήταν μικρότερης σημασίας από την καταστροφή της φετινής πυρκαγιάς.

Να γιατί η περίπτωση της πυρκαγιάς των γειτονικών και δικών μας χωριών, μα και όλες όσες καθημερινά εκδηλώνονται σε διάφορα σημεία της χώρας, αποκτά ιδιαίτερη σημασία για όλους μας.

Βασικές αιτίες της πυρκαγιάς είναι ο εμπρησμός, η αμέλεια και η τυχασία από τριβή ξύλων, ένωση ηλεκτρικών καλωδίων κλπ. Για την τελευταία βέβαια περίπτωση, που είναι και η πιό σπάνια, ο άνθρωπος δεν μπορεί να κάνει τίποτε. Για την πρώ-

τη όμως, του εμπρησμού, η Πολιτεία μα και το σύνολο των κατοίκων θα πρέπει να δείχνουν μεγάλη σκληρότητα. Επιβάλλεται η αλλαγή της Νομοθεσίας, ώστε να επιβάλλονται πολύ σκληρότερες ποινές απ' όσες προβλέπονται σήμερα.

Εκεί που πρέπει επίσης να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα είναι η πυρκαγιά από αμέλεια. Από το μήνα Μάιο, που αρχίζει η ξηρασία, οι υψηλές θερμοκρασίες και ο κίνδυνος για μετάδοση της φωτιάς, θα πρέπει να γίνεται συστηματική και καθημερινή υπενθύμιση και διαφώτιση και να δίνονται οδηγίες σ' όλο τον πληθυσμό της χώρας για τους κινδύνους που δημιουργεί το πέταγμα του τσιγάρου ή του σπέρτου πριν βεβαιωθεί κανείς πως έσβησε. Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται επίσης κατά το άναμμα φωτιάς στην ύπαιθρο όλους τους μήνες του Καλοκαιριού.

Πολλά προβλήματα δημιουργούνται στις περιοχές που πλήττονται από τις πυρκαγιές. Από τη γή ζούσαν οι κάτοικοι των χωριών μας που κήκκαν οι ελιές τους, τα περιβόλια τους και τα χόρτα για τα ζώα που γλύτωσαν. Για να ξαναγίνουν αυτά χρειάζεται χρόνος. Χρόνιαπολλά για τα δέντρα, λιγότερα για τους κήπους και για να ξαναπρασινίσουν με αγριόχορτα ο τόπος, που κι αυτό είναι δύσκολο, γιατί οι σπόροι και οι ρίζες κήκκαν.

Έτσι το χρέος της Πολιτείας να δείξει άμεσο ενδιαφέρον, για την περίθαλψη όσων επλήγησαν, είναι μεγάλο.

Μά δίπλα στην άμεση αντιμετώπιση, ενίσχυση και αποτελεσματική περίθαλψη αυτών που τα έχασαν όλα, χρειάζεται να παρθούν βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μέτρα:

Να βοηθηθούν οι κάτοικοι και να ξαναδημιουργήσουν τα πε-

ριβόλια άμεσης απόδοσης, ώστε να εξασφαλιστούν τρόφιμα για τους κατοίκους και τα ζώα τους. Να αποκατασταθούν τα αρδευτικά δίκτυα και να χορηγηθούν σπόροι, λιπάσματα και φάρμακα.

Μα εκεί που πρέπει να παρέμβει με ιδιαίτερη φροντίδα και προσοχή η Πολιτεία είναι τα μακροπρόθεσμα μέτρα που θ' αποβλέπουν στη ριζική αντιμετώπιση, αναδιάρθρωση και προσαρμογή στις σημερινές συνθήκες των καλλιεργειών της περιοχής. Άς συνταχθούν προγράμματα ρεαλιστικά και να βοηθηθούν οι κάτοικοι στην υλοποίησή τους. Άς μελετηθούν στα σοβαρά οι ομαδικές καλλιεργείες με τη συνένωση των παραγωγών με όλες τις θετικές επιπτώσεις, που δημιουργεί ο τρόπος της καλλιέργειας αυτής. Κι αν όλα αυτά πρέπει ν' αντιμετωπιστούν άμεσα και αποτελεσματικά για την επιβίωση των κατοίκων, για τη δημιουργία των προϋποθέσεων που θα τους δώσουν την δυνατότητα να παραμείνουν στο χωριό και να ξαναφτιάσουν ό,τι έχασαν, με ιδιαίτερη φροντίδα πρέπει να εξεταστεί και η περίπτωση των δασικών περιοχών που καταστράφηκαν.

Η δασική υπηρεσία θα πρέπει να συντάξει αμέσως μελέτη για την αναδάσωση της περιοχής. Να ανατεθεί από τώρα σε όλα τα δημόσια φυτώρια η προετοιμασία των δενδρυλλίων που χρειάζονται και με την πρώτη ευκαιρία που θα δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις, βροχής κυρίως, τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο, με παλαιότερες εξορμήσεις να εξασφαλιστεί η αναδάσωση της περιοχής.

ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Του κ. Βαγγέλη Βαρδάκη

4ο
Ο τρόπος ζωής των ανθρώπων στο πρωτόγονο σύστημα ανάπτυξε μια σφιχτή σύνδεση ανάμεσα στους ανθρώπους της κοινωνικής ομάδας που είχε βάση την εργασία. Η μορφή αυτής της εργασίας ήταν η πραγματική συνεργασία. Έτσι, η πραγματική συνεργασία, που συναντούμε στο πρωτόγονο κοινωνικό σύστημα, στηρίζεται σε δυο βασικά, θεμελιώδη στοιχεία: α) στην κοινοκτημοσύνη (κοινή ιδιοκτησία) των εργαλείων διαφόρου βαθμού ανάπτυξης και β) στην από κοινού κατανομή των προϊόντων που παράγονταν (κοινή συμβίωση των ατόμων) από την κοινωνική ομάδα.

Η μορφή αυτής της συνεργασίας δεν συναντάται στα επόμενα κοινωνικά συστήματα, δηλαδή στο δουλοκτητικό, φεουδαρχικό και στο καπιταλιστικό (κεφαλαιοκρατικό) σύστημα. Βέβαια και στα συστήματα αυτά υπάρχει κάποια μορφή συνεργασίας αλλά με διαφορετική μορφή και περιεχόμενο, που έχει βάση την εξαρτημένη πάντα εργασία. Έτσι, συνεργασία υπάρχει σ' όλα τα στάδια εξέλιξης της ανθρώπινης κοινωνίας, αλλά στα κάθε κοινωνικό σύστημα παίρνει τέτοια μορφή και τέτοιο περιεχόμενο, ώστε πάντα εξυπηρετεί την κοινωνική τάξη που βρίσκεται στην εξουσία.

Ο συνεταιρισμός τώρα είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο που εμφανίζεται για πρώτη φορά

στην Ευρώπη στις αρχές του 19ου αιώνα σε συνθήκες ιστορικά αναγκαίες και καθορισμένες.

Οι κοινωνικές συνθήκες της Ευρώπης την εποχή εκείνη μπορούσαν να σκιαγραφηθούν ως εξής:

α) Η βιομηχανία, στην οποία στηρίζεται το καπιταλιστικό σύστημα, αναπτύσσεται με γρήγορους ρυθμούς, γιατί η μηχανή μπαίνει μαζικά στα εργοστάσια. Αυτό έχει

ως αποτέλεσμα την ανεργία, τη φτώχεια και την πείνα, εξαιτίας των οποίων η απόγωση των εργαζομένων φτάνει στο αποκορύφωμά της σπάζοντας τις μηχανές.

β) Η αναπτυσσόμενη βιομηχανία δημιουργεί τη μεγάλη καπιταλιστική αγορά, που μεγαλώνει τον ανταγωνισμό όχι μόνο ανάμεσα στα προϊόντα αλλά και ανάμεσα τους. Οι βιοτεχνίες δεν μπορούν να αντέξουν τον ανταγωνισμό αυτόν

και διαλύονται, με αποτέλεσμα οι βιοτέχνες να προλεταριοποιηθούν ζητώντας δουλειά στη βιομηχανία.

γ) Η ολοένα αναπτυσσόμενη βιομηχανία δημιουργούσε ανάγκες εργασίας, που για να τις ικανοποιήσει έπρεπε να αποταθεί στη γεωργία, από όπου θα αντλούσε το εργατικό δυναμικό που κάθε φορά χρειάζονταν. Αυτό το πετυχαίνει σπάζοντας τη μεγάλη γαιοκτη

ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελ. 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Για τις Τεχνικές Υπηρεσίες

Λυπούμαστε ειλικρινά που επανερχόμαστε σήμερα στο θέμα επισκευής του δρόμου Ηράκλειο — Βιάννος. Όταν πριν από δυο περίπου μήνες έγινε η επισκευή του δρόμου αυτού, όλοι αυτοί που τον διασχίζουν καθημερινά ή και σε αραιότερα χρονικά διαστήματα, ενθουσιάστηκαν γιατί πίστεψαν πως με την επισκευή αυτή θα γινόταν ομαλά η διακίνηση των τροχοφόρων για δυο τρία χρόνια τουλάχιστον. Και όμως γελάστηκαν. Αντί επισκευής τον έκαμαν πιό επικίνδυνο, ιδιαίτερα γι' αυτούς που δεν τον περνούν τακτικά. Έγινε επίστρωση σε πολλά κατά διαστήμα-

τα σημεία, αλλά ενδιάμεσα σ' αυτά έμειναν κομμάτια παγίδες για τροχοφόρα: Αρκαλοχώρι, Χουμέρι, Αλάγνη, Μελέσες και σε πολλά άλλα σημεία. Μεγάλες παγίδες αποτελούν και οι λουριδες που ανοίγονται από τον ΟΤΕ για να περάσουν καλώδια και που θά 'πρεπε η πλήρης αποκατάστασή τους να είναι άμεση.

Δεν γνωρίζουμε τη σκέψη του μελετητή για την επισκευή του δρόμου αυτού. Στην πράξη όμως φαίνεται καθαρά πως δεν ήταν σωστή. Κι αυτοί που τον διασχίζουν αξιούνουν περισσότερο έλεγχο και σοβαρότερη αντιμετώπιση από τις αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες.

Αίθουσα εκδηλώσεων στη Βιάννο

Η δυσκολία που παρουσιάστηκε στην εκδήλωση της Τ. Ο. του ΠΑΣΟΚ Βιάννου, από το δυνατό βοριά που φυσούσε εκείνο το βράδυ, και που αυτό δυστυχώς συμβαίνει τακτικά, μας υποχρεώνει να τονίσουμε για μια ακόμη φορά: υπάρχει απόλυτη ανάγκη να εξευρεθεί μεγάλη αίθουσα εκδηλώσεων κι επειδή από τα οικήματα που υπάρχουν δεν

προσφέρεται κανένα, η Κοινότητα με τους υπόλοιπους φορείς του χωριού πρέπει να μελετήσουν το θέμα και να δώσουν λύση άμεσα. Κι αυτό μπορεί να γίνει. Απόφαση μονάχα χρειάζεται. Και η απόφαση πρέπει να παρθεί. Κάθε αναβολή είναι εις βάρος όχι μόνο της πολιτιστικής αλλά και της γενικότερης ανάπτυξης του χωριού.

Να ολοκληρωθεί η αποκέντρωση

Μια σοβαρή προσπάθεια γίνεται τα τελευταία χρόνια στον τόπο μας στη Δημόσια Διοίκηση με τη μεταφορά πολλών αρμοδιοτήτων υπουργείων στις κατά τόπους Νομαρχίες. Έτσι περιορίζεται ως ένα βαθμό η γραφειοκρατία, προωθείται και επιταχύνεται η επίλυση πολλών τοπικών προβλημάτων.

Μένουν όμως ακόμη πολλά να γίνουν. Ένας σοβαρός τομέας με τεράστιες επιπτώσεις είναι ο Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (Ο.Σ.Κ.).

Για να κτιστεί ένα σχολείο σ' ένα χωριό πρέπει η Κοινότητα ή η Σχολική Εφορεία να

εξασφαλίσει το οικοπέδο, να το δει η αρμόδια υπηρεσία του ΟΣΚ που εδρεύει στη Νομαρχία, να κάνει πρόταση ότι πληροί τους απαιτούμενους όρους, που να τους εγκρίνει η Κεντρική Υπηρεσία στην Αθήνα, να ξαναγορίσει πίσω για να γίνει υπολογισμός κόστους, να εγκριθεί και πάλι από το κέντρο, να ζητηθεί από το Υπουργείο Οι κονομικών το απαιτούμενο ποσό...

Να συνταχθεί στη συνέχεια η μελέτη οικοδομής, να πάει και πάλι στην Αθήνα για να εγκριθεί για να επιστραφεί Συνέχεια στη σελίδα 4

ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας Αμυρά, με γράμμα του στους Προέδρους των Κοινοτήτων της Επαρχίας, τους καλεί σε σύσκεψη την Κυριακή 5 Αυγούστου για να προγραμματίσουν την τέλεση του φετινού Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου.

Παιδαγωγικά θέματα

ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΥ ΖΗΜΙΩΝΕΙ

Πώς να μιλήσει κανείς για το σχολείο του, που είναι στενά συνδεδεμένο με τις αναμνήσεις και τα θιώματά της παιδικής του ηλικίας;

Σ' αυτό οι πρώτοι φόβοι, οι πρώτες χαρές, τα πρώτα σκιρτήματα του νου και της ψυχής, οι πρώτες επίσημες γνωριμιές. Ο φόρος, το μέγα πνευματικό ίδρυμα του μικρού χωριού.

Πώς να ξεκόψεις απ' αυτό και πως να δεχτείς να το καταργήσεις! Είναι ένα κομμάτι από σένα κι εμένα, τον νέο, το γέρο, τη μάνα, τον κύρη. Κι όμως πέρασαν τα χρόνια. Άλλα τα μηνύματα και καιρών. Τα παιδιά λιγοστεψαν στα χωριά και αρκετά σχολεία έπαψαν να λειτουργούν από έλλειψη μαθητών. Η πραγματικότητα είναι

οδυνηρή.

Το «κουφάρι» του παλιού σχολείου σου προκαλεί θλίψη. Γίνεκε κι αυτό μέσα στο χωριό ένα θουβό απομεινάρι, ένα ξερόδεντρο που εξακολουθεί να μένει όρθιο... Μα κι αυτά που επιζούν ακόμη, που λειτουργούν ως μονοθέσια ή διθέσια με λίγους μαθητές, τί άραγε προσφέρουν;

Αν αφαιρέσεις τις συναισθηματικές παραμέτρους, κατάντησαν ιδρύματα πολύ πιο θλαπτικά παρά ωφέλιμα. Ναι, θλαπτικά, γιατί άλλαξαν οι παιδαγωγικές απαιτήσεις, τα προγράμματα, οι μέθοδοι διδασκαλίας.

Μα τα μονοθέσια — διθέσια σχολεία μένουν πεισματικά δεμένα στη στασιμότητα. Πώς να διδάξει ένας δάσκαλος σε 8—10 παιδιά, 10—12 μαθήματα τη μέρα; Τι είδους διδασκαλία είναι αυτή, που ο δάσκαλος απαγγέλλει κυριολεκτικά τα μαθήματα όσο γίνεται πιο γρήγορα για να τον πάρει ο χρόνος. Κάθε μάθημα σε 8—10 λεπτά και δώσ' του άλλο. Ποιά μπορεί να είναι η συμμετοχή του μαθητή, ποιά η προσφο-

ρά του, οι απορίες του; Ποιά παρακίνηση δέχονται από τους άλλους, όταν λείπουν οι άλλοι, ποιά άμιλλα δημιουργείται ανάμεσα σε δυο ή τρεις μαθητές στην τάξη; Πιθανόν να είναι και μόνο ένας. Κι αυτός, αντιπαθαι γωγικά, αποχτά την ψευδαίσθηση του πρώτου στην τάξη, γιατί λείπει ο δεύτερος ή ο τρίτος.

Κι όμως σήμερα, το ξαναλέμε, η σχολική εργασία, έχει αλλάξει. Ο δάσκαλος δεν διηγείται τα μαθήματα. Δηλώνονται, αν χρειαστεί, τα παιδιά. Εξετάζουν κι ερευνούν μαζί, δάσκαλος και παιδιά, τη νέα ενότητα, συζητούν, προβάλλουν και λύνουν τις σπορίες τους, συμμετέχουν και συνεργάζονται αρμονικά κι από κοινού μέσα στην τάξη.

Μ' αυτός ο νέος τρόπος εργασίας προϋποθέτει επαρκή χρόνο, λίγα μαθήματα και σχολεία με όργανα, προβολικά μηχανήματα, βιβλιοθήκη, γυμναστήριο, αθλητικά όργανα και γυμναστικά παιχνίδια.

Αυτός θέβαια ο εξοπλισμός δεν υπάρχει ούτε μπορεί να Συνέχεια στη σελ. 4

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Ίατρείο Αγροτική Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιεύθυνση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδίκη	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (βλάβαι)	22121
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090
Φαρμακείο	22.140

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαϊμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22404
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσούκης Έμμανουήλ — Δουτράκι	22103
Λαοθηωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Ιωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ιωάννης Κονσολάκης — Άμιρά	31420

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Η κ. Ρένα σύζ. Μιχ. Δοριάκη γέννησε δίδυμα κορίτσια

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Η κ. Φωτεινή σύζ. Ιωάν. Πετράκη γέννησε αγόρι.

ΓΑΜΟΙ

ΣΤ' ΑΜΙΡΑ:

Ιωάννης Εμμ. Δασκαλάκης και Αγγελική Εμμ. Συγγελάκη Γεώργιος Χ. Πετράκης και Ευαγγελία Τζιράκη Χαρίδημος Ν. Κονσολάκης και Ευγενία Εμμ. Σωμαράκη Κωνσταντία Δ. Βραχνάκη και Γιώργος Βαρδάκης

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Νίκη Αντ. Γρυλιωνάκη και Νίκος Βασ. Στυλιανίδης — Γιώργος Αιμ. Χατζάκης γιαντρός και Λιλή Γ. Παπαδάκη

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Χρυσάνθη Ν. Αγγελιδάκη και Στυλιανός Κακουδάκης

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Ευχαριστούμε θερμά όσους συμπαρυστάθηκαν στο πένθος μας για το θάνατο της μάνας μας **ΡΟΔΑΝΘΗΣ ΕΥΑΓΓ. ΛΟΥΛΑΚΗ** και παρυστάθηκαν στην κηδεία της Τα παιδιά της: Γιώργης, Κωστής, Στέργιος

Ευχαριστούμε θερμά τους χωριανούς, συγγενείς και φίλους, που με οποιοδήποτε τρόπο συμπαρυστάθηκαν στο βαρύ πένθος μας για το θάνατο του αγαπημένου μας συζύγου — πατέρα και παππού **Χαράλαμπος Εμμ. Μαστρογιωργάκης.**

Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τον Αιδεσιμολογιότατο πρωτοπρεσβύτερο Αγίου Μηνά κ. Αντώνιο Παπαδημητρίου που χοροστάτησε στη νεκρώσιμη ακολουθία, τον Πολυχρόνη Κονταξάκη για τον τόσο μεστό επικηδειό λόγο του και το γιατρό κ. Δημήτριο Μιχαλογιαννάκη για τις προσπάθειές του να απαλύνει τις τελευταίες στιγμές της ζωής του.

Η σύζυγος — τα παιδιά — τα εγγόνια του.

Ο Πρόεδρος και το Κοινοτικό Συμβούλιο και οι κάτοικοι της Κοινότητας Βαχού Βιάννου ευχαριστούν το γεωλόγο της VII ΠΔΕΒ Περικλή Οικονομόπουλο για το ενδιαφέ-

ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ:

Μιχάλης Εμμ. Κόρης και Ελένη Θωμά.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤ' ΑΜΙΡΑ:

Μαρίνα σύζ. Εμμ. Ηλιάκη Φωτεινή χ. Μάρκου Χρηστάκη

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:

Αριάνθη Ι. Μεταξάκη

ΣΤΟΝ ΑΓ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ:

Γιάννης Σωμαράκης

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Ηρακλής Γιαμαλάκης (από το Χόντρο).

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Φωτεινή σύζ. Εμμ. Μεταξάκη Ιωάννης Εμμ. Μεταξάκης

ΔΩΡΕΕΣ

Η κ. Ελευθερία Ζάχα — Κοκολάκη μας παρέδωσε 2.000 δρχ. στη μνήμη της μητέρας της Θεονόμης Κοκολάκη για το Φιλάνθρωπο Ταμείο Βιάννου, που παρακαλείται να φροντίσει για την παραλαβή τους.

ρον και την επιτυχή προσπάθειά του στην εξεύρεση του πολυτιμότερου αγαθού, του νερού, που επί πολλά χρόνια μας το είχαν αποκλείσει.

Επίσης ευχαριστούμε την εταιρεία κ. Ε. Δημητρίου και Κώστα, που συμπαρυστάθηκε και εξετέλεσε τη γεώτρηση σε βραχύτατο χρονικό διάστημα με τα τελευταίου τύπου μηχανήματα INEER SOL 4 T—Ψ.

Ευχαριστούμε πολύ όλους που μας συμπαρυστάθηκαν στο θάνατο της αγαπημένης μας θείας Αριάδνης Μεταξάκη που πέθανε και κηδεύτηκε στη Βιάννο. Ρόδω Ψαρολογάκη Οι λοιποί συγγενείς.

ΔΩΡΕΕΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Ο Σύλλογος Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ» 10.000 (με πιθανότητα διάθεσης και άλλου ποσού).

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΩΝ

Ο κ. Νικ. Γ. Πετράκης (Συν) ρικης τοποθετήθηκε Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Πρεσβεία της Βόννης στην Δυτ. Γερμανία.

ΛΑΪΚΕΣ ΔΟΞΑΣΙΕΣ ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ

Κάποτε ρωτήθηκε η γιαγιά μου η Γιαμαλογιώργαινα από τους αποσπερητάδες αν υπάρχουν φαντάσματα. Εκείνη απάντησε πως υπάρχουν και τα πιστεύει κιόλας.

— «Ο γέρο Σέρμος περασμένα χρόνια, γύρω στα σκολιά λημπρα, είχε βάλει τα λημπρικά του και πήγε στην Απάνω Βιάννο, για να σάξει ορισμένες δουλειές του. Εκάτοσε κι αποσπείρεσε στη Βιάννο με τους φίλους του και μετά πήρε το δρόμο για να γυρίσει σπίτι του.

Όταν έφτασε οτς Μπουνατάτος το ρυάκι, πασίγνωστος τόπος απ' όλους τους χωριανούς, ότι εκεί φαντάσσει, (1) είδε στη μέση του δρόμου ένα πουλάρι και να σκέφτηκε να το καβαλήσει και να πάει σπίτι του. Μόλις το καβάλησε, το πουλάρι άρχισε να μεγαλώνει και να ψηλώνει τόσο πολύ, ώστε του φάνηκε πως η κεφαλή του άγγιζε τ' αστέρια.

Τότε θυμήθηκε πως κρατούσε ένα μαυρομάτικο μαχαίρι. Τό βγαλε, τού 'κανε ένα σταυρό στον σαφά(2) και έβη στην καπούλα και ευθύς άρχισε το πουλάρι να μικραίνει. Έτσι μπόρεσε να το πεζέψει και πετώντας φωτιές το πουλάρι εξαφανίστηκε.

Ο Μετελικής είχε πάει μια μέρα να ξομείνει στο Μετόχι του. Αποβραδής είχε σκοτώσει μια πέρδικα και την έψησε οφή. Και τότε πήγαν δυο δαιμόνιοι και κάθισαν δίπλα του και τού 'λεγαν «αλάτσι θέλει το τσιτσι», (3) αλάτσι θέλει καλά να το καταλάβει του πήραν τη σουβλα και εξαφανίστηκαν...».

Ακούγοντας αυτά οι αποσπερητάδες φοβήθηκαν και δεν ήθελαν να φύγουνε για τα σπίτια τους. Τότε τήνε ρώτησε ο Γιαμαλοκωσταντής αν υπήρχαν τελώνια(4) κι εκείνη απάντησε ότι υπάρχουν. — «Δε βλέπετε ότι(5) να γεννήσει μια γυναίκα ότι βάζουνε σταυρό στον ανηφορά — ήταν μια τρύπα στη μέση του σπιτιού, μια τρύπα που φώτιζε το σπίτι — στην καμινάδα, σ' όλες τις τρύπες του σπιτιού, για να εμποδίζουν τους κακούς δαίμονες να περάσουν να πάρουν το κοπέλι να το πάνε στο φαράγγι, να το παίξουν τόπι, ώπου να το σκοτώσουν...»

— Μια μέρα είχε πάει ο Γιαμαλογιώργης με τον Κερκίζο στο πουσου(6) να καθίσουν, για να πιάσουνε λαγό. Άκουσαν να κλαίει ένα μωρό. Αυτοί δεν φοβήθηκαν, έβγαλαν ένα μαυρομάτικο μαχαίρι και έκαναν τρεις κύκλους κι ύστερα ένα σταυρό και μετά κάθισαν στην μέση, τους εξόρκισαν τρεις φορές και τους τώ 'δωσαν στην ποδιά τους εκεί που καθόταν.

Μετά από πολλές μέρες τώ 'μαθε η μάνα του το μαντάτο και πήγε και το πήρε. Όταν τα άκουσαν αυτά οι εκεί παρευρισκόμενοι είπαν: «Ε, ήρθαν τα ύστερα του κόσμου...»

Και η γριά συνέχισε: Ο Γιαμαλογιώργης πήγε ένα Σαββατόβραδο να καθίσει στον απόσπερνο στη χελώνα. Και κάθισε σε μια πλάκα στην άκρη του ποταμού. Και σε λίγο άρχισε η πλάκα να χορεύει. Σηκώθηκε, σηκώνει την πλάκα και βλέπει από κάτω θαμμένο ένα τελόνι. Αυτός φοβήθηκε, τώ 'βαλε στα πόδια και ήρθε στο χωριό με 40 περυτό...»

ΝΙΚΟΣ ΑΝΔ. ΘΕΟΔΟΣΑΚΗΣ ΧΟΝΔΡΟΣ — ΒΙΑΝΝΟΥ

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

1. Φαντάσσει= Παρατηρούνται φαντάσματα, υπάρχουν φαντάσματα.
2. Καφός(ο)= Σβέρκος
3. Τσιτσι(το)= Κρέας
4. Τελώνια(τα)= στοιχειά, δαιμονικά.
5. Ότι να γεννήσει= Όταν γεννήσει.
6. Πουσου(το)= Τόπος ενέδρας (για κνήγη).

Νεκρολογία

Ιωάννης Εμμ. Μεταξάκης

ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ε.α.

Πέθανε στην Αθήνα ξαφνικά από εγκεφαλικό επεισόδιο σε ηλικία 88 ετών. Ήταν εγγονός του οπλαρχηγού των Κρητικών επαναστάσεων Γιάννη Μεταξάκη ή Πολίτη. Γεννήθηκε στη Βιάννο, όπου τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο και το Γυμνάσιο. Διακρινόταν από μικρός για τη σωματική διάπλαση και την πνευματική ανάπτυξη. Το 1936 πέτυχε στις εξετάσεις της Σχολής Ευελπίδων. Στο αλβανικό μέτωπο το 1940 υπηρέτησε και διακρίθηκε ως ανθ)γός.

Στη συνέχεια κατέφυγε στη Μέση Ανατολή και υπηρέτησε στον Ιερό Λόχο. Πολιτικά ήταν οπαδός του Γεώργιου Παπανδρέου και το 1965 —86 με το βαθμό του Συνταγματάρχη τοποθετήθηκε Στρατιωτικός Ακόλουθος της Ελληνικής Πρεσβείας στην

Αριάνθη Ι. Μεταξάκη

Πέθανε στη Βιάννο σε ηλικία 97 χρονών. Κόρη του οπλαρχηγού των Κρητικών επαναστάσεων Καπετάν Πολίτη, που τη σύνταξη του έπαιρνε μέχρι τέλους ως ανύπανδρη κόρη.

Σ' όλη τη ζωή της διακρί-

Βηρυτό. Αντίθετος στο πραξικόπημα της 21ης Απριλίου, αποστρατεύθηκε, για να επανέλθει μετά την πτώση της δικτατορίας ως αντιστράτηγος. Τοποθετήθηκε Διευθυντής της 5ης Διευθύνσεως του ΓΕΣ της Ιστορίας Στρατού, απ' όπου αποστρατεύθηκε πριν από δύο χρόνια.

Ευτύχησε να μεγαλώσει, να σπουδάσει και αποκαταστήσει τις δύο κόρες του.

Διακρινόταν για την αγάπη του τη Βιάννο. Θυμόταν πάντα τα ήθη και έθιμα των χωριών μας, διηγείτο και ανέκδοτα παλαιών τύπων της Βιάννου, που πολύ του άρεσε να τα επαναλαμβάνει σε κάθε παρέα.

Για όλα αυτά ήταν αγαπητός σ' όλους τους Βιαννίτες που πολύ λυπήθηκαν για το θάνατό του.

νόταν για τη σεμνότητά της, τη νοικοκυροσύνη και την αγάπη και στοργή στους δικούς της. Στην κηδεία της που πήραν μέρος αρκετοί κάτοικοι της Βιάννου μίλησε ο κ. Πολυχρόνης Κονταξάκης. ΝΙΚ. ΕΜΜ. ΚΑΤΣΑΡΑΚΗΣ

Για να γνωρίσουμε την Ελλάδα ΝΕΚΡΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Γράφει ο κ. Αντώνης Εμμ. Στιβακτάκης

2ο Η είσοδος στην πολιτεία του Μυστρά γίνεται από την πόρτα ενός πύργου που βρίσκεται στο τείχος της Κάτω Πόλης. Με την είσοδό μας βρισκόμαστε μπροστά σε πλακόστρωτα δρομάκια, που ο χρόνος τ' άφησε ανέγγιχτα, λες κι ήθελε να μας χαρίσει την πρώτη συγκίνηση από το Μυστρά με αυτή του τη γενναιοδωρία. Αφού προχωρήσουμε λίγο γύρω από τα ερειπωμένα σπίτια, βλέπουμε δεξιά μας τη Μητρόπολη του Μυστρά, τον Άγιο Δημήτριο που είναι η παλιότερη από τις εκκλησίες του Μυστρά χτισμένη στα τέλη του 13ου μ.Χ. αιώνα. Ο Άγιος Δημήτριος είναι ένα από τα πιο σημαντικά μνημεία του Μυστρά, γιατί οι τοιχογραφίες του δείχνουν το υψηλό επίπεδο της βυζαντινής ζωγραφικής τέχνης. Εδώ σε μια ειδική αίθουσα στεγάζεται σήμερα και το Μουσείο, όπου θαυμάζει κανείς τοιχογραφίες τοποθετημένες εκεί για λόγους ασφάλειας από τις εκκλησίες της πολιτείας, σκευή και εργαλεία που χρησιμοποιούσαν οι βυζαντινοί κάτοικοι του Μυστρά, κοσμημάτα και νομίσματα.

Ανηφορίζοντας λίγο από τον Άγιο Δημήτριο, βλέπουμε αριστερά μας την εκκλησία της Ευαγγελιστρίας. Κομψή, απέρριπτη, σε ρυθμό

δίτυλης σταυρικής εκκλησίας με τρούλο. Εδώ επισήμαναμε κάτι που είναι σημαντικό για τις εκκλησίες του Μυστρά. Τα κινδύρα των στύλων, που στηρίζουν τους τρούλους της εκκλησίας. Προχωρώντας λίγο πιο πέρα από την Ευαγγελιστρία, συναντάμε την εκκλησία των Αγίων Θεοδώρων, που χτίστηκε στα 1295 μ.Χ. Είναι μεγάλη, μα αυτό δεν μειώνει τίποτε από την κομψότητα και την ομορφιά της. Λίγο πιο πέρα είναι χτισμένη η Οδηγήτρια, «το Αφεντικό» όπως την αποκαλούσαν οι Βυζαντινοί. Χτισμένη γύρω στα 1310 μ.Χ., σε συνδυασμό τριών κλιτύς θαλασσικής και πεντάτρουλης σταυρικής εκκλησίας, αποτελεί ένα αληθινό κομφοτέχημα.

Αφού θαυμάσουμε το Αφεντικό, γυρίζουμε πίσω. Περνούμε τη Μητρόπολη και κατηφορίζουμε το πλακόστρωτο δρομάκι που αρχίζει από δεξιά μας. Αφού περάσουμε το γέφυρο πλάτανο, που έσως κάτω από τον ίσκιο του ο Πληθθονας έγραψε κάποιος από τα συγγράμματά του κι αφού προχωρήσουμε αρκετά, θα συναντήσουμε πρώτα τη μικρή εκκλησία του Αγίου Χριστοφόρου κι ύστερα του Αγίου Γεωργίου. Μετά από λίγο αντικρίζουμε την πόρτα της Περιβλήπτου, όπου δυο

Συνέχεια στη σελίδα 3

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΛΙΚΑΡΙΟΥ

Του κ. Γιάννη Νεραντζάκη

Ο άγιος βιαννίτικος βοριάς φυσούσε δαιμονισμένα. Ριπίζε τ' αρμυρίκια, ράβδιζε τα δέντρα, μαστιγώνε τη θάλασσα. Μουγκρίζανε μανιασμένα τα κύματα, βουνό σήκωνε τ' αφρισμένο, το αρμυρό πρικό νερό της θάλασσας, της πρικόθαλάσσας της πρικόκυματούσας.

Καθόμαστε μια παρέα κάτω απ' τ' αρμυρίκια, την κοιτάζαμε να είναι αγριεμένη, ανταριασμένη, κρατούσαμε γερά τις καρέκλες μας, μην τις πάρει μαζί με μας, το δαιμονισμένο θειρί. Σύννεφο σήκωνε τη σκόνη και τον άμμο, χιλια κομμάτια 'καμε τα δίκτυα των καταραμένων, του Μάνη, του Πατάτη, πεσκέσι του Καντάφι εσπώνε τη βάρκα του Μιχάλη.

Αγωνία στους ξένους. Μα εμείς οι Βιαννίτες, συνηθισμένοι στα καπρίτσια του, στις μανιές του, στις αναποδιές του περιμέναμε.

Πόσο θα το βαστάξει ο παντέρμος, ο σκοτεινός. Πού να κλείσει η τρύπα που τονε βγάινε.

Κεινιά την ώρα τη φουρτουνιασμένη, την ανταριασμένη, την αγριεμένη, που παλεύανε τα στοιχειά της φύσης, φτάνει η τρομερή είδηση:

«Επόθανε στην Αθήνα ο Γιάννης του Μεταξομανώλη, ο στρατηγός». Θύελλα στη στεριά και τρικυμία στη θάλασσα. Πόνος βαθύς, ανείπωτος στις ψυχές μας. Άφωνη κι αμίλητη η μικρή παρέα. Μα είναι δυνατόν; Αυτός ήτανε γερός, ήτανε θειρί, ήτανε παλικάρι. Πώς άφησε το χάρο να τονε νικήσει; Αυτός ο ανίκητος στην Αλβανία, ο απροσκόνητος στη Μέση Ανατολή, ο αδούλωτος στα μετά.

— «Εγώ έχω αίμα από τους

Νεραντζήδες και θα ζήσω εκατό χρόνια», έλεγε όπου βρισκότανε. Αυτός ο γελαστός πάντα, ο καλόχαρος, ο ευγενικός, ο αγαπητός σ' όλους μας, είναι νεκρός. Δεν το πιστεύαμε. Τρέχω στο τηλέφωνο δια ρωτώ και ξαναρωτώ. Αλήθεια 'ναι. Τόσο απότομος, τόσο ξαφνικός, τόσο πικρός, οι μεγάλες αλήθειες, οι μεγάλοι πόνοι.

Λεβέντης, γελαστός, χαρωπός, καλομίλητος, γλυκομίλητος, από εύελπις, όσο μεγάλωνε κι ανέβαινε, τόσο πιο καλός. Την αγαπούσε τη Βιάννο μας, την αγαπούσε. Την τιμούσε τη Βιάννο μας, την τιμούσε.

Λεβέντη Γιάννη, δεν θα ξαναπαίξουμε μπλιό χαρτιά μαζί. Αντρεωμένο Γιάννη, δεν θα ξαναπαίξουμε μαζί τη ρακή τ' αφρού με τα χλωροκώκια και τ' ελιές. Κι εσύ Περικλή, που τον είχες μη στάξει και μη βρέξει; Κι εσύ Περικλή που τον είχες κόνισμα στην καρδιά σου; Δεν θα σε γελάσει μπλό ο αντρεωμένος στο τάβλι και στην κοιτίσινα. Δεν θα ξαναλέτε μπλιό μαζί τις ιστορίες του Πεταλά και της Κοβγίνας. Αμοναχός κι έρμος θα τριγυρνάς, σαν το χλομό φεγγάρι...

Την τελευταία φορά που 'ρθε στη Βιάννο, πήγαμε μαζί οι δυο μας στην Αγία Μονή, στην Μερθιά, σ' α'ίγιωργίτικα. Παντού αποχαιρετούσε, και δεν τώ 'ξερε κανένας μας, μηδ' αυτός.

Ποιός μπορεί να πάρει τώ ρα τη θέση του; Κανένας, μα κανένας. Θα μείνει πάντα μέσα στις καρδιές των Βιαννιτών ο ίδιος, ο καλός, ο λεβέντης, ο αγαπημένος.

Κερατόκαμπος 22)7)1984

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΡΑΝΤΖΑΚΗΣ

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία Έκδοση στην ύπηρεσία όλων των Βιαννιτών

Έκδοτής — Διευθυντής Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ 'Οδός 1866 άριθμ. 110, τηλ. 232.808

Φιλολογική επίμελεια κειμένων Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ Έβανς 83 (Στοά Μουρτζή) τηλ. 242.040

Έτήσιες συνδρομές

Ίδιωτών Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών δρχ. 200 > 300

Έμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ Έπιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 άρ. 110 'Ηράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 39 'Ηράκλειο Χειρόγραφα δημοσιεύσιμα ή μή δέν έπιστρέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν τις άπόψεις των συγγραφέων.

ΝΕΚΡΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Συνέχεια από τη σελίδα 2 λιοντάρια στην πλάκα πάνω από την πόρτα κρατούν με τα πόδια τους τον κύκλο με το μονόγραμμα του Μοναστηριού. Σμιλευμένη, θαρρείς, στο θράχο είναι η εκκλησία της Περιβλέπτου. Είναι η μόνη εκκλησία του Μυστρά που σώζει ολόκληρη σχεδόν τη ζωγραφική της διακόσμηση. Είναι ένα πραγματικό αριστούργημα. Κορυφαία έκφραση της ανθρώπινης τελειότητας, του ανθρώπινου πνεύματος.

πολιτεία και ήταν έτοιμο σε κάθε στιγμή να ειδοποιήσει για τον επερχόμενο κίνδυνο. Το θέαμα που αντικρίζεις πάνω από το κάστρο είναι συγκλονιστικό κι απερίγραπτο. Πρέπει να το ζήσεις, για να αισθανθείς τη γοητεία του. Καίρως όμως ν' αρχίσουμε να κατηφορίζουμε. Περπατώντας στα πλακόστρωτα δρομάκια του Μυστρά, αισθάνομαι βαθιά συγκίνηση. Πατώντας πάνω στα θήματα των Καντακουζηνών, των Παλαιολόγων, των Γεμιστών, τα ξιδεύεις με το γε σου σε μια άλλη πολυσυζητημένη εποχή, που σίγουρα δημιουργεί στην ψυχή σου μια τρικυμία, ένα πέλαγος φουρτουνιασμένο που μέσα παραδέρνεσαι, χάνεσαι και ψάχνεις. Ψάχνεις να βρεις ένα λιμάνι Να καταλήξεις επιτέλους σ' ένα δικό σου συμπέρασμα, να κατασταλάξεις σ' ένα πιστεύω για την εποχή αυτή και τους ανθρώπους που έγραψαν την ιστορία της.

Αφού γυρίσουμε πίσω κοντά στον Άγιο Δημήτριο, ανηφορίζουμε στον πλακόστρωτο δρόμο που αρχίζει από αριστερά μας. Υψίζεται από ανηφορική διαδρομή τουλάχιστον πέντε λεπτών, φτάνουμε στο Μοναστήρι της Παντάνασσας, που χτίστηκε στις αρχές του 15ου μ.Χ. αιώνα. Το αρχιτεκτονικό σχέδιο της εκκλησίας είναι το ίδιο με του Αγίου Δημητρίου και της Οδηγήτριας. Κι εδώ, κοιτάζοντας τις τοιχογραφίες της, θα αισθανθούμε τις ίδιες συγκινήσεις, θα εκινούμε για άλλη μια φορά εκστατικοί. Οι τοιχογραφίες αυτές αποτελούν και τα τελευταία δείγματα της τελευταίας τέχνης πριν από την Άλωση. Άφηνομε την Παντάνασσα και προχωρούμε ακόμη πιο πάνω. Αφού περάσουμε τα λεγόμενα παλάτια, όπου έμεναν οι άρχοντες του Μυστρά, φτάνουμε στην Αγία Σοφία, που χτίστηκε στα 1350 μ.Χ. Αυτή της εποχής και τους ανθρώπους που τα δημιούργησαν.

Όταν ολοκληρώσεις την επίσκεψή σου στο Μυστρά και θγαίνεις από την έξοδο που βρίσκεται στον πύργο της Κάτω Πόλης, σίγουρα τότε μπαίνεις στο λιμάνι που έψαχνες. Τότε έχεις καταλήξει σ' ένα δικό σου συμπέρασμα. Είναι κάτι που το ζεις έντονα εκείνη τη στιγμή και καθορίζει τη γνώμη σου στο μέλλον. Απέριττα, καλαισθητά τα μνημεία του Μυστρά, τα σεβάστηκε ο χρόνος και τα παρέδωσε σε μας, για να μπορέσουμε να κρίνουμε απ' αυτό την εποχή και τους ανθρώπους που τα δημιούργησαν.

Ο επισκέπτης του σημερινού Μυστρά δεν μπορεί να μείνει αμέτοχος σ' όλο το μυστήριο που αντικρίζει ν' απλώνεται γύρω του. Ένας χείμαρρος συναισθημάτων τον συνεπαίρνει και ζει ολόψυχα το γλυκό όνειρο εκείνης της στιγμής, συνταιριασμένο με την ιστορική αλήθεια. Εδώ στο Μυστρά παίζετε και το 1360 μ.Χ. το τελευταίο δράμα της βυζαντινής Ελλάδας.

Ο Μυστράς είναι ο τόπος που μπορεί να εμπνεύσει κάθε ευγενική ψυχή. Ένα ζωγράφο, ένα θαυτοστάχο ποιητή, ένα φιλόσοφο. ένα απλό άνθρωπο. Δεν θα ξεχάσουμε ποτέ στη ζωή μας τη μέρα εκείνη. Ο Μυστράς με την ιστορία του φώλιασε στην καρδιά μας και μίλησε στην ψυχή της ψυχής. Θα ζούμε πάντα έντονα τη συγκίνηση που μας χάρισε και θα ευγνωμονούμε γι' αυτό τους χιλιάδες ανώνυμους εργάτες που δούλεψαν χύνοντας ποτάμια ιδρώτα, για να στήσουν αυτό το λαμπρό δημιούργημα του ανθρώπου.

Αφού προχωρήσουμε πιο ψηλά κι από την Αγία Σοφία, φτάνουμε στην πύλη του κάστρου, που υψώνεται απόρθητο, περήφανο, δοξασιμένο. Περνούμε τις πόρτες με τους πύργους και μπαίνουμε στο κάστρο, όπου αντικρίζουμε α μέσως το ερειπωμένο πλάι του Διοικητή και το εκκλησιάκι του κάστρου. Στο πιο ψηλό του σημείο υπάρχει ο πύργος απ' όπου το άγρυπνο μάτι του βιγλάτορα φύλαγε την

Όταν ολοκληρώσεις την επίσκεψή σου στο Μυστρά και θγαίνεις από την έξοδο που βρίσκεται στον πύργο της Κάτω Πόλης, σίγουρα τότε μπαίνεις στο λιμάνι που έψαχνες. Τότε έχεις καταλήξει σ' ένα δικό σου συμπέρασμα. Είναι κάτι που το ζεις έντονα εκείνη τη στιγμή και καθορίζει τη γνώμη σου στο μέλλον. Απέριττα, καλαισθητά τα μνημεία του Μυστρά, τα σεβάστηκε ο χρόνος και τα παρέδωσε σε μας, για να μπορέσουμε να κρίνουμε απ' αυτό την εποχή και τους ανθρώπους που τα δημιούργησαν.

Αφού γυρίσουμε πίσω κοντά στον Άγιο Δημήτριο, ανηφορίζουμε στον πλακόστρωτο δρόμο που αρχίζει από αριστερά μας. Υψίζεται από ανηφορική διαδρομή τουλάχιστον πέντε λεπτών, φτάνουμε στο Μοναστήρι της Παντάνασσας, που χτίστηκε στις αρχές του 15ου μ.Χ. αιώνα. Το αρχιτεκτονικό σχέδιο της εκκλησίας είναι το ίδιο με του Αγίου Δημητρίου και της Οδηγήτριας. Κι εδώ, κοιτάζοντας τις τοιχογραφίες της, θα αισθανθούμε τις ίδιες συγκινήσεις, θα εκινούμε για άλλη μια φορά εκστατικοί. Οι τοιχογραφίες αυτές αποτελούν και τα τελευταία δείγματα της τελευταίας τέχνης πριν από την Άλωση. Άφηνομε την Παντάνασσα και προχωρούμε ακόμη πιο πάνω. Αφού περάσουμε τα λεγόμενα παλάτια, όπου έμεναν οι άρχοντες του Μυστρά, φτάνουμε στην Αγία Σοφία, που χτίστηκε στα 1350 μ.Χ. Αυτή της εποχής και τους ανθρώπους που τα δημιούργησαν.

Όταν ολοκληρώσεις την επίσκεψή σου στο Μυστρά και θγαίνεις από την έξοδο που βρίσκεται στον πύργο της Κάτω Πόλης, σίγουρα τότε μπαίνεις στο λιμάνι που έψαχνες. Τότε έχεις καταλήξει σ' ένα δικό σου συμπέρασμα. Είναι κάτι που το ζεις έντονα εκείνη τη στιγμή και καθορίζει τη γνώμη σου στο μέλλον. Απέριττα, καλαισθητά τα μνημεία του Μυστρά, τα σεβάστηκε ο χρόνος και τα παρέδωσε σε μας, για να μπορέσουμε να κρίνουμε απ' αυτό την εποχή και τους ανθρώπους που τα δημιούργησαν.

Αφού γυρίσουμε πίσω κοντά στον Άγιο Δημήτριο, ανηφορίζουμε στον πλακόστρωτο δρόμο που αρχίζει από αριστερά μας. Υψίζεται από ανηφορική διαδρομή τουλάχιστον πέντε λεπτών, φτάνουμε στο Μοναστήρι της Παντάνασσας, που χτίστηκε στις αρχές του 15ου μ.Χ. αιώνα. Το αρχιτεκτονικό σχέδιο της εκκλησίας είναι το ίδιο με του Αγίου Δημητρίου και της Οδηγήτριας. Κι εδώ, κοιτάζοντας τις τοιχογραφίες της, θα αισθανθούμε τις ίδιες συγκινήσεις, θα εκινούμε για άλλη μια φορά εκστατικοί. Οι τοιχογραφίες αυτές αποτελούν και τα τελευταία δείγματα της τελευταίας τέχνης πριν από την Άλωση. Άφηνομε την Παντάνασσα και προχωρούμε ακόμη πιο πάνω. Αφού περάσουμε τα λεγόμενα παλάτια, όπου έμεναν οι άρχοντες του Μυστρά, φτάνουμε στην Αγία Σοφία, που χτίστηκε στα 1350 μ.Χ. Αυτή της εποχής και τους ανθρώπους που τα δημιούργησαν.

Όταν ολοκληρώσεις την επίσκεψή σου στο Μυστρά και θγαίνεις από την έξοδο που βρίσκεται στον πύργο της Κάτω Πόλης, σίγουρα τότε μπαίνεις στο λιμάνι που έψαχνες. Τότε έχεις καταλήξει σ' ένα δικό σου συμπέρασμα. Είναι κάτι που το ζεις έντονα εκείνη τη στιγμή και καθορίζει τη γνώμη σου στο μέλλον. Απέριττα, καλαισθητά τα μνημεία του Μυστρά, τα σεβάστηκε ο χρόνος και τα παρέδωσε σε μας, για να μπορέσουμε να κρίνουμε απ' αυτό την εποχή και τους ανθρώπους που τα δημιούργησαν.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ, ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΙΑΝΝΟΥ (γραμμένα πριν από 45 χρόνια)

(Το 1939—40 υπηρέτησε στο Γυμνάσιο Βιάννου ως Γυμνασιάρχης ο κ. Κώστας Στεργιόπουλος, διακεκριμένος φιλόλογος και συγγραφέας πολλών επιστημονικών έργων που αναφέρονται κυρίως στην αρχαία Ελλάδα).

Ο κ. Στεργιόπουλος, κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του στη Βιάννο, εκτός από το διδακτικό έργο και τη διοίκηση του Σχολείου, ασχολήθηκε και με την συγκέντρωση ιστορικού και λαογραφικού υλικού της Κρήτης. Για την επαρχία μας ανέθεσε στους μαθητές της ΣΤ' Τάξης του Γυμνασίου και για πολλά άλλα χωριά της Κρήτης στους δασκάλους που υπηρετούσαν σ' αυτά, με τη βοήθεια γνωστών του Επιθεωρητών.

Το υλικό αυτό, αφού όπως γράφει σε γράμμα του στον κ. Στεφανάκη που ήταν και το εκδώσει σε βιβλίο, του το στέλνει για να το καταθέσει στο Ιστορικό Μουσείο Ηρακλείου.

Κρατήματα αναφέρονται στα χωριά της Επαρχίας μας, γιατί σε πολλά απ' αυτά παραθέτουμε στοιχεία που δεν έχουν καταχωριστεί μέχρι σήμερα στις στήλες των Β.Ν., μα και σ' αυτά που έχουν αναφερθεί από άλλους συνεργάτες των Β.Ν. οπωσδήποτε κάτι το καινούριο θα υπάρχει.

Σε μια παρόμοια έρευνα είχαμε παρακαλέσει, στα πρώτα φύλλα των Β.Ν. ν' ασχοληθεί το προσωπικό του Γυμνασίου και Λυκείου Βιάννου. Δυστυχώς δεν βοήθησαν οι φιλόλογοι που υπηρετούσαν εκεί, υπάρχει όμως πάντα καιρός. Άς ελπίσουμε πως η δημοσίευση όλων θ' ακολουθήσουν στην συνέχεια θα είναι ένα κίνητρο για να συμπληρωθούν όσα δεν μπόρεσε να μαζέψει ο κ. Στεργιόπουλος με τους μαθητές του, από τους οποίους οι επιστήμονες είναι εκλεκτοί περισσότεροι σήμερα, μα κι ένα μέρος απ' αυτούς έχουν φύγει από τη ζωή.

Αρχίζουμε σήμερα με τα ΤΙ ΓΙΝΕΤΑ ΑΛΛΟΥ

— Στο Ηράκλειο ο Σύλλογος Σφακιανών Νομού Ηρακλείου που αριθμεί γύρω στα 500 μέλη τέλεσε την Κυριακή 8 Ιουλίου στον Αγ. Μηνά μνημόσυνο του Γιάννη Δασκαλογιάννη και των συμπολεμιστών του στην Επανάσταση του 1770. Πήρε μέρος ο Δήμος Ηρακλείου, το Παράρτημα Ηρακλείου της ΠΕΑΕΑ και πολλοί Σύλλογοι. Μετά την επιμνημόσυνη δέηση κατατέθηκαν πολλά στεφάνια και στη συνέχεια στην αίθουσα του κινηματογράφου Αστάρια ο καθηγητής της Παιδαγωγικής Ακαδημίας κ. Νικολιδάκης μίλησε για το Δασκαλογιάννη και ανέλυσε τις γενικότερες συνθήκες που επικρατούσαν στην Ελλάδα και την Ευρώπη στα πριν από το 1770 χρόνια και ιδιαίτερα το ρόλο της Ρωσικής πολιτικής. Ακολούθησε καλλιτεχνικό πρόγραμμα.

— Στις Δαφνές έγινε με μεγάλη επιτυχία η γιορτή του κρασιού από τις 8—15 Ιουλίου, γιορτή που γίνεται κάθε χρόνο.

— Στην Αυγενική οργανώθηκαν κι εφέτος από τις 9—15 Ιουλίου πολιτιστικές εκδηλώσεις με ποικίλο πρόγραμμα από την παραδοσιακή ζωή του τόπου, θεατρικές παραστάσεις και μουσικοχορευτικό πρόγραμμα.

στοιχεία που συγκέντρωσε για την Κάτω Βιάννο ο Γιώργος Χ. Αγγουράκης, που δυστυχώς είναι απ' αυτούς που σήμερα δεν βρίσκονται στη ζωή.

Ο Γιώργος Χ. Αγγουράκης, αριστούχος στο Γυμνάσιο, το τέλειωσε το 1940 και πέτυχε πρώτος στην Παιδαγωγική Ακαδημία Ηρακλείου. Δεν συνέχισε όμως τις σπουδές του σ' αυτήν. Πήρε μέρος, από τους πρώτους, στην Εθνική Αντίσταση, στην οποία δόθηκε ολόψυχα. Έγινε μέλος σε διάφορες επιτροπές του ΕΑΜ ως εκπρόσωπος του ΚΚΕ και γρήγορα αναδείχθηκε ανώτερο στέλεχος. Διέθετε αρκετές ικανότητες που του εξασφάλιζαν προϋποθέσεις για κάθε παραπέρα άνοδο και μεγαλύτερη προσφορά στο λαϊκό κίνημα, που με πίστη υπηρέτησε μέχρι το θάνατό του.

Με τον εμφύλιο πόλεμο που ακολούθησε μετά την απελευθέρωση, ο Γιώργος Αγγουράκης καταδιώχτηκε και με τη λήξη του βρέθηκε στις Ανατολικές χώρες πρόσφυγας. Παντρεύτηκε με Ελληνίδα πρόσφυγα από το Βόλο. Στην Ουγγαρία όπου έμενε σκοτώθηκε σε αυτοκινητικό δυστύχημα.

Τα δύο του παιδιά και η γυναικα του ήρθαν στην Ελλάδα μετά τη μεταπολίτευση και μένουν στην Αθήνα).

ΣΗΜ.: Η δημοσίευση των εργασιών γίνεται χωρίς καμιά επέμβαση ή διόρθωση στη γλώσσα, εκτός από ελάχιστα ορθογραφικά σφάλματα.

ΚΑΤΩ ΒΙΑΝΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΑΓΓΟΥΡΑΚΗΣ

Σήμερα εντός λεκανοπεδίου, Νοτίως της Δίκτης, και παρά το Λιβκόν πέλαγος ευρίσκεται μετ' άλλων δύο χωριών (Άνω Βιάννου και Χόνδρου) το χωριόν Κάτω Βιάννου, το χωριόν Κάτω Βιάννου, το οποίο παλαιότερον έφερε το όνομα Βιέννα.

Κατά τον Στέφανον τον Βυζάντιον το όνομα έλαβεν από τον Βιεννον ένα των Κουρητών, οι οποίοι κατά τον γνηστόν περί της ανατροπής του Διός μύθον ανέθρεψαν αυτόν εις το Δικταίον άντρον, κείμενον εις ικανήν προς βορράν από του χωρίου απόστασιν. Κατ' άλλους πάλιν το όνομα έλαβεν από την βίαν την γενομένην περί τον Άρην. Πιθανωτέρα έκδοχή πάντων είναι η εξής: Δύο αδελφοί, κατά την παράδοσιν, όπως άλλωστε δια την κτίσιν εκάστης πόλεως παρεδέχοντο οι αρχαίοι, μετέβησαν εις το μέρος αυτό δια να κτίσουν πόλιν, ο Ώτος και ο Βίας. Το μέρος παρουσιάζεν αρκετάς καλλωνάς και ήτο καταληλώτατον δια την κτίσιν πόλεως. Κατά την κρίσιν όμως των δύο αδελφών μία μόνον πόλις ηδύνατο να αναπτυχθή εις το μέρος αυτό, η φιλοδοξία όμως των δύο αδελφών απέτηι ιδιαίτερον δι' έκαστον πόλιν. Ευθύς εγειρέται φιλονοκία μεταξύ αυτών, ποίος εκ των δύο να κατοικήσει εις τό μέρος αυτό και να δώση τό όνομά του εις την πόλιν, υπερισχύει ο Βίας και αναγκάζει τον Ώτον να φύγη. Αφού ο Βίας έμεινεν μόνος έκτισε πόλιν, Βιενναν ονομασθεΐσαν

εκ του ονόματός του. Ο δε Ώτος απεμακρύνθη επ' ικανόν προς ανατολάς και εκεί έκτισεν το χωριόν Ώτια, τα σημερινά Γδόχεια.

Η Βιέννα εξετινέτο ΝΔ του σημερινού χωριού Άνω Βιάννου και δέ μεταξύ Άνω και Κάτω Βιάννου. Η πόλις αυτή φαίνεται ότι ήκμασεν, απετέλει ιδιαίτερον βασίλειον, μεν ιδίαιτερον νόμισμα. Έν τοιούτον νόμισμα ευρίσκειται εις μουσειον της Γαλλίας φέρον το όνομα των Βιαννίων.

Θα ήτο ασφαλώς μία των εκατόν πόλεων του Ομήρου με σεβαστήν δύναμιν. Κατά τους μεταξύ Κνωσίων και Γορτυνίων αγώνας, συνετάτισε τας τύχας της μετά των Γορτυνίων και ικανώς εβοήθησεν αυτούς. Το έτος 183 π. Χ. η Βιέννα ευρίσκετο ακόμη εν ακμή, μία έπιγραφή αναφέρει την Βιενναν ως μία των 30 συμμαχιδων πόλεων Ευμένους Β' Περγάμου. Οι κάτοικοι επεδίδοντο ανεκαθεν εις την γεωργίαν ουχ ήττον όμως και εις την ναυτιλίαν, όπου ήκμασεν κυρίως ως πειραταί και μάλιστα επιδείξει, τούτο μας ειδικνύει συνθήκη, σωζομένη, μεταξύ Βιαννίων και Εφεσίων δια την ασυλίαν του Ναού του Διονύσου.

Από του 183 π.Χ. και εντεύθεν ουδαμώ πλέον αναφέρεται το όνομα της πόλεως λογιζομένης ως ικανής δυναμης. Είναι πιθανόν, εκ της ενέσκηνωσιν πανάλης, αν της οποίας κατεστράφη η πόλις σχεδόν καθ' ολοκληρίαν. Οι ολιγοί εναπομείναντες ήσαν κυρίως κτηνοτρόφοι ζώσαντες έξω της πόλεως μετά των οικογενειών των, μετά την καταστροφήν της πόλεως ούτοι κατήλθον από τα όρη και κατώκησαν όχι εις την θέσιν της παλαιάς πόλεως αλλά πέριξ αυτής όπου ίδρυσαν μικρούς συνοικισμούς: Άνω Βιάννος, Πλάκα, Κάτω Βιάννος. Ο Στέφανος Βυζάντιος, και είναι πιθανωτέρα η έκδοχή τούτου, παραδέχεται ότι η πόλις κατεστράφη από σεισμόν, οι δε διασωθέντες των κατοίκων άλλοι μεν διεσκορήθησαν εις την άλλην νήσον περίτροπον, άλλοι δε μετά την παύσιν των σεισμών, κατώκησαν εις μικρούς συνοικισμούς έξωθεν της κατασφισμένης πόλεως. Το γεγονός ενισχύει η αστάθεια του εδάφους του λεκανοπεδίου αφού ενός, καθ' ότι ρήγμα εγένετο εν έτει 1925 και κατέχυσεν έκτασιν 5000 τ.μ. και αφ' ετέρου ότι η ιστορία αναφέρει ότι οι Βιαννίτες είχαν συγγενείς εις άλλα μέρη της Κρήτης και μάλιστα εις τα Σφακιά από όπου τους εβοήθησαν τω 1770 αρκετοί εις τους κατα των Τούρκων αγώνας. Εκ των συνοικισμών οι οποίοι ιδρύθησαν έξω της Βιέννας δύο κυρίως ανεπτύχθησαν κεχωρισμένως. Η Άνω Βιάννος και η Κάτω Βιάννος, οι οποίοι επί Βυζαντινών και Ενετοκρατίας απετέλουν ιδιαίτερον έκαστος κοινότητα.

Οι κάτοικοι και των δύο χωριών ησχολήθησαν, και ασχολούνται ακόμη, κυρίως εις την γεωργίαν και την κτηνοτροφίαν. Οι Επανω—Βιαννίται είχαν τα πεδινώτερα μέρη και οι Κάτω—Βιαννίται τα ορεινώτερα. Πάντοτε όμως οι

Κατω—Βιαννίται υπερείχον των Επανω—Βιαννιτών εις την τέχνην της καλλιέργειας της γής και την παραγωγήν αρίστων προΐόντων.

Κατά την Τουρκοκρατίαν οι κάτοικοι της Κάτω Βιάννου διετήρησαν τας περισσοτέρας περιουσίας των επειδή ήσαν ορεινοί και οι Τούρκοι αγαδες προετίμουν τας πεδινάς των κατοίκων της Άνω Βιάννου, επληθρωναν φόνον μεν, ουδέποτε όμως τοις επιβλήθη το απαναχού της Ελλάδος επιβληθέν χαράτσι και ουδεις Βιαννίτης έγινε Γενίταρος.

Τω 1770 ότε απέτυχεν το κίνημα του Δασκαλογιάννη εις Σφακιά και υπεβλήθησαν οι Σφακιανοί εις φορολογίαν, οι Τούρκοι κάτοικοι της Βιάννου επέζον τους κατοίκους και ο Τούρκος υπάλληλος εισπρακτών εξέτη αντί χρημάτων στην Βιένναν ως μία των 30 συμμαχιδων πόλεων Ευμένους Β' Περγάμου. Οι κάτοικοι επεδίδοντο ανεκαθεν εις την γεωργίαν ουχ ήττον όμως και εις την ναυτιλίαν, όπου ήκμασεν κυρίως ως πειραταί και μάλιστα επιδείξει, τούτο μας ειδικνύει συνθήκη, σωζομένη, μεταξύ Βιαννίων και Εφεσίων δια την ασυλίαν του Ναού του Διονύσου.

Από του 183 π.Χ. και εντεύθεν ουδαμώ πλέον αναφέρεται το όνομα της πόλεως λογιζομένης ως ικανής δυναμης. Είναι πιθανόν, εκ της ενέσκηνωσιν πανάλης, αν της οποίας κατεστράφη η πόλις σχεδόν καθ' ολοκληρίαν. Οι ολιγοί εναπομείναντες ήσαν κυρίως κτηνοτρόφοι ζώσαντες έξω της πόλεως μετά των οικογενειών των, μετά την καταστροφήν της πόλεως ούτοι κατήλθον από τα όρη και κατώκησαν όχι εις την θέσιν της παλαιάς πόλεως αλλά πέριξ αυτής όπου ίδρυσαν μικρούς συνοικισμούς: Άνω Βιάννος, Πλάκα, Κάτω Βιάννος. Ο Στέφανος Βυζάντιος, και είναι πιθανωτέρα η έκδοχή τούτου, παραδέχεται ότι η πόλις κατεστράφη από σεισμόν, οι δε διασωθέντες των κατοίκων άλλοι μεν διεσκορήθησαν εις την άλλην νήσον περίτροπον, άλλοι δε μετά την παύσιν των σεισμών, κατώκησαν εις μικρούς συνοικισμούς έξωθεν της κατασφισμένης πόλεως. Το γεγονός ενισχύει η αστάθεια του εδάφους του λεκανοπεδίου αφού ενός, καθ' ότι ρήγμα εγένετο εν έτει 1925 και κατέχυσεν έκτασιν 5000 τ.μ. και αφ' ετέρου ότι η ιστορία αναφέρει ότι οι Βιαννίτες είχαν συγγενείς εις άλλα μέρη της Κρήτης και μάλιστα εις τα Σφακιά από όπου τους εβοήθησαν τω 1770 αρκετοί εις τους κατα των Τούρκων αγώνας. Εκ των συνοικισμών οι οποίοι ιδρύθησαν έξω της Βιέννας δύο κυρίως ανεπτύχθησαν κεχωρισμένως. Η Άνω Βιάννος και η Κάτω Βιάννος, οι οποίοι επί Βυζαντινών και Ενετοκρατίας απετέλουν ιδιαίτερον έκαστος κοινότητα.

Τω 1810 εξεγειρέται ολόκληρος η επαρχία Βιάννου εις την εξεγερσιν λαμβάνουν μέρος και οι κάτοικοι της Κάτω Βιάννου. Εξ όλης της επαρχίας μαζί με τας από τα διάφορα μέρη της Κρήτης ελθούσας επικουρίας συναθροίζονται 3 χιλιάδες χριστιανοί εναντι 12 χιλιάδων Τούρκων. Η σύγκρουσις γίνεται εις θέσιν απέχουσαν 20' λεπτά προς Δ. της Κάτω Βιάννου ακριβώς εις θέσιν εκ της οποίας διέρχεται σημερινή οδοσ Ηρακλείου — Βιάννου. Οι χριστιανοί είχαν καταλάβει πολύ οχυράς θέσεις και κατώρθωσαν να κατατροπώσουν τας εκ της Μεσαράς ερχομένας 12 χιλιάδας Τούρκων εξών μόνον 7 διασώζονται οι δε λοιποί φονεύονται και αιχμαλωτίζονται.

Τω 1813 Τούρκοι επιπίπτουν εξαίφνης κατά της Κάτω Βιάννου την οποίαν υπό τον Χασάν πασάν καταστρέφουν τελείως, δεν κατορθώνουν όμως να προχωρήσουν πέραν αυτής και επιστρέφουν. Οι κάτοικοι όσοι δεν εφρονεύθησαν είχαν καταφύγει, κυρίως τα γυναικόπαιδα μετά των γυναικοπαιδών της Άνω Βιάννου, εις θέσιν παραθαλάσσιον οχυρωτάτην, την Βιγίαν.

Αφού οι Τούρκοι απεμακρύνθησαν, οι κάτοικοι κατώκησαν και πάλιν εις το χωριόν των το οποίον έκτισαν ολίγον τι ΒΔ δηλ. ενώ έκείτο εις την αριστεράν όχθην δυσώνυμους χειμάρρους και σήμερον εις την δεξιάν και ολίγον τι βορειότερον.

(Συνεχίζεται)

N. Μ. ΚΑΡΑΒΕΛΑΚΗΣ ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ Αγ. Μηνά 15 — Ηράκλειο τηλ. 225185 Οικία: Θεσσαλονίκης 15 τηλ. 224529

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Συνέχεια απ' τη σελίδα 1 στη Νομαρχία και να προχωρήσει στη δημοπράτηση.

Αυτή η διαδικασία, και ίσως και μερικά άλλα στάδια που δεν μας είναι γνωστά, χρειάζονται όχι για να κτιστεί ένα σχολείο, αλλά για να δοθεί η εντολή στον εργολάβο να ξεκινήσει. Αλίμονο αν προκύψει και κανένα μικρό εμπόδιο. Έ, τότε πιά τις πολλές φορές μετακινούνται.

Σε μια παρόμοια περίπτωση έπεσε το σχολείο της Άνω Βιάννου. Χρόνια τώρα γίνεται προσπάθεια ν' αντικατασταθεί το παλιό διδακτήριο, που έχει κτιστεί επί Τουρκοκρατίας. Κτίρια φυλακής τ' έχουν χαρακτηρίσει συνεργάτες των Β.Ν. σε παλιότερα φύλλα τους.

Πριν από δύο χρόνια οι όλες προσπάθειες κατέληξαν σε οικόπεδο της Κοινότητας στην περιοχή «Βράσκος». Εγκρίθηκε το οικόπεδο, ψηφίστηκε το ποσό που χρειάζεται, έγινε η μελέτη, έγινε υστερό από τον περασμένο Απρίλιο πως όλα ήταν έτοιμα για να δημοπρατηθεί. Για κάποια μικροεμπόδια που υπήρχαν, υπογράφηκε ο Νομάρχης Ηρακλείου και αναλαμβάνει την ευθύνη διευθέτησής τους, με αυτό δεν αρκεί. Οι υφιστάμενες υπηρεσίες τυπικά πρέπει να πάρουν εντολή από την κεντρική, στην οποία ανήκουν ουσιαστικά. Έτσι φτάσα

με στον Αύγουστο πέντε ολοκληρωμένους μήνες χωρίς να είναι βέβαιο την ώρα που γράφεται το σημείωμα αυτό αν τελειώσει το πήγαινε — έλα της αλληλογραφίας.

Όσοι έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν τις συνεδριάσεις της Βουλής από τον Τύπο έστω θα έχουν προσέξει πως όλες οι πτέρυγες καταδικάζουν τη γραφειοκρατία τη μεγάλη γάγγραινα της Δημοκρατίας. Όλοι συμφωνούν στην αποκέντρωση των υπηρεσιών. Και όμως δεν γίνεται. Γιατί; Ποιά είναι η αόρατη δύναμη που δεν αφήνει να προχωρήσει, να ξεπεραστεί μια κατάσταση που πολύ θ' ανακουφίσει τους κατοίκους αυτού του τόπου.

Και στο συγκεκριμένο θέμα του Διδακτηρίου της Άνω Βιάννου μπορεί να μας πληροφορήσει η αρμόδια υπηρεσία του Ο.Σ.Κ. της Νομαρχίας σε ποιά σημείο βρίσκεται, για να πληροφορηθούμε τους αναγνώστες μας που πολλοί ρωτούν τί συμβαίνει; Γιατί δεν προχωρεί το ξεκίνημα για το χτίσιμο του σχολείου; Άν χρειάζονται πέντε ή περισσότεροι μήνες για τη διεκπεραίωση ενός «χαρτιού» (γιατί ουσιαστικά αυτό είναι, πιστεύουμε) πόσα χρόνια θα χρειαστούν για να κτιστεί; ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ.

Κενή και πάλι η θέση Λυκειαρχής στη Βιάννο

Έγιναν οι τοποθετήσεις των νέων Λυκειαρχών και απ' ό,τι έγινε γνωστό δεν στάληκε ούτε φέτος Λυκειαρχής στη Βιάννο. Γιατί; Υπάρχει ή δεν υπάρχει οργανική θέση για το Λύκειο Βιάννου και γιατί δεν τοποθετείται. Να ερωτημάται που προκύπτουν και περιμένουν την απάντησή τους, όταν τρία χρόνια τώρα το Λύ

κειο Βιάννου λειτουργεί χωρίς Λυκειαρχή.

Θα περιμένουμε μια απάντηση από τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Μέσης Εκπαίδευσης.

Και με την ευκαιρία ρωτούμε: Έχει εξασφαλιστεί και το υπόλοιπο προσωπικό που χρειάζεται;

Αποφάσεις

του Νομικού Συμβουλίου

Κατά τη συνεδρίαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου στις 3—7—84 μεταξύ άλλων πάρθηκαν και οι παρακάτω αποφάσεις που αναφέρονται στην Επαρχία μας.

α) Ο Νομάρχης έδωσε εντολή στις αρμόδιες υπηρεσίες να συνεργαστούν με το Ι.Γ. Μ.Ε., ειδικούς γεωλόγους και επιστήμονες, ώστε σε σύντομο χρονικό διάστημα να παραδωθούν τις ολοκληρωμένες προτάσεις τους όχι μόνο για την υδρευση διαφόρων περιοχών του Νομού Ηρακλείου αλλά και για την κατασκευή σύγχρονων αρδευτικών έργων στις περιοχές Βιάννου και Μεσαράς.

β) Δρόμος Χόνδρος — Κερατόκαμπος 3.000.000 δρχ.

γ) Συμπληρωματικά έργα

- για Κοινότητες
- Επαρχία Βιάννου:
- Κοινότητα Αγ. Βασιλείου Βιάννου αγροτ. οδοποιία 300.000 δρχ., Κοινότητα Αμυρά αγροτ. οδοποιία 300.000 δρχ., Κοινότητα Άνω Βιάννου αγροτ. δρόμος προς Αγ. Ιωάννη 550.000 δρχ., Κοινότητα Βαχού αγρ. οδοποιία 300.000 δρχ., Κοινότητα Κ. Βιάννου κοιν. οδοποιία Κ. Βιάννου — Μέσης 300.000 δρχ., Κοινότητα Κ. Σύμης αγροτ. οδοποιία 300.000 δρχ., Κοινότητα Κεφαλοβρυσίου αγροτ. οδοποιία 300.000 δρχ., Κοινότητα Πεικού αγροτ. οδοποιία 300.000 δρχ., Κοινότητα Συκολόγου αγροτ. οδοποιία 300.000 δρχ., Κοινότητα Χόνδρου ανόρυξη ερευνητικής υδρευτικής γεώτρησης 400.000 δρχ.

ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΥ ΖΗΜΙΩΝΕΙ

Συνέχεια απ' τη σελίδα 1 γίνεται σε μονοθέσια και διθέσια σχολεία. Γι' αυτό και οι τύποι των σχολείων αυτών αυτοκαταργούνται και, όταν επιζούν, ζημιώνουν πολύ τους μαθητές τους. Τη σωστή λύση στην περίπτωση αυτή την πρότειναν οι αρμόδιοι (γονείς, δασκάλοι, κράτος). Τη συνένωση δηλαδή πολλών μικρών σχολείων και τη σύσταση μεγάλων σχολικών μονάδων, εξοπλισμένων με το ανάλογο παιδαγωγικό και υλτικό υλικό. Για τη μεταφορά των παιδιών χρησιμοποιούνται σχολικά λεωφορεία.

γματοποίησή του είναι εύκολο και απλό, γιατί κάπου υπάρχουν σχολεία με πολλές αίθουσες, που εξυπηρετούν μια μεγάλη σχολική μονάδα. Όμως πώς να καταργήσεις στην ψυχή σου το σχολείο του χωριού σου; Είναι σαν να κόβεις, σαν να χάνεις κάτι από τον εαυτό σου. Θέλει θάρρος αυτή η απόφαση, μια σπύρα όμως ζωτικής σημασίας, αφέλιμης και αναγκαίας. Θα την πάρουν άραγε οι κάτοικοι εκεί που χρειάζεται ή θα μείνουν πιστά δεμένοι με τον άταφο νεκρό;

Χανιά, 20 Ιουλίου 1984 Ν. ΔΙΑΚΑΚΗΣ, τ. Επιθητής

Μια σοβαρή ενέργεια των Βιαννιτών για αξιοποίηση του χώρου της Αγίας Μονής

Μια σοβαρή ενέργεια εκ μέρους του Φιλόπτωχου Ταμείου, της Κοινότητας Άνω Βιάννου και των εκπαιδευτικών φορέων της Βιάννου, γίνεται τελευταία για την αξιοποίηση του γραφικού Μοναστηριού της Αγίας Μονής, με τη δημιουργία εκεί μιας επιτροπής από τους παραπάνω φορείς επισκέφθηκε πρόσφατος ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτη Πέτρος κ. κ. Δημήτρης και τον παρεκάλεσε να

διατεθεί ο απαραίτητος χώρος κοντά στο Μοναστήρι για να γίνει αυτό το έργο που τόσο θα εξυπηρετήσει όλη την επαρχία. Ο Σεβασμιότατος, προς τον οποίον ευλαβώς απευθύναμε τις ευχαριστίες μας, έδειξε πλήρη κατανόηση και ενδιαφέρον. Υποσχέθηκε στην Επιτροπή ότι θα βοηθήσει κατά δύναμη να πραγματοποιηθεί αυτό το έργο για την περιθάλψη των γηραιών της παραμελημένης και αιματοβαμμένης αυτής επαρχίας μας!!! Όπως πληροφορούμαστε, το Φιλόπτωχο Ταμείο Άνω Βιάννου είναι διατεθειμένο να διαθέσει αμέσως ένα συμβολικό ποσό για την έναρξη του έργου. Έτσι πιστεύουμε πως με το ενδιαφέρον των συμπατριωτών μας — όπου και αν βρίσκονται — με τη συμπαράσταση της Εκκλησίας, αλλά βεβαίως και την κρατική ενίσχυση που ασφαλώς αμέριστη θα εκδηλωθεί «εν καιρώ», θα πραγματοποιηθεί αυτό το έργο, το τόσο απαραίτητο και εξυπηρετικό για την επαρχία μας.

Αλλά μ' αυτό το κοινωνικό έργο, εκεί, θα διατηρηθεί και θα διαφυλαχθεί και το γραφικό και ιστορικό μοναστήρι της ΑΓΙΑΣ ΜΟΝΗΣ, το ταπεινό αυτό κέντρο της Ορθόδοξιας στην περιοχή μας.

Αγαπητοί Συμπatriώτες, Πλησιάζουν οι άγιες μέρες

του Δεκαπενταύγουστου!! Είναι μια ευκαιρία για όλους τους Βιαννίτες αλλά και τους φίλους της Βιάννου να επισκεφθούν αυτό το γραφικό μοναστήρι της περιοχής μας, για να ανάψουν το κεράκι τους στη θαυματουργή εικόνα της ΠΑΝΑΓΙΑΣ και να παρακολουθήσουν με κατανύξη — σ' αυτό το απείρητο και ήσυχο περιβάλλον — τις ωραίες ακολουθίες των αγίων ημερών. Την παραμονή και την ημέρα της εορτής της Κοιμήσεως (15η Αυγούστου),

μαζί με την κοινή προσευχή να βοηθήσει η χάρη της Παναγίας να πραγματοποιηθεί το σπουδαίο αυτό για την επαρχία μας έργο. Θα ζήσετε και στιγμές πνευματικής ανατάσεως και κατανύξεως κατά την περιφορά του Επιταφίου της Κοιμήσεως, τη μελωδία των εγκωμίων κλπ. που με τόση λαμπρότητα κάθε χρόνο εκτελούνται εκεί στην χώρα της.

ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ Μ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ

Ο Σύλλογος Γυναικών και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Άνω Βιάννου οργάνωσαν παραδοσιακή εκδήλωση του κλήδονα με πολλή επιτυχία. Πήραν μέρος αρκετοί κάτοικοι. Ακούστηκαν πολλές χαρακτηριστικές μαντινάδες κι έπαιξαν βιολί και μαντολίνο Βιαννίτες οργανοπαίκτες.

Στις 20 Ιουλίου η Τ.Ο. ΠΑ. Σ.Ο.Κ., Βιάννου πραγματοποίησε συνεισίαση, στην οποία πήραν μέρος αρκετοί κάτοικοι της Άνω Βιάννου και των γύρω χωριών. Παρά τον δυνατό βοριά που φυσούσε, το καλλιτεχνικό πρόγραμμα που είχαν ετοιμάσει πραγματοποιήθηκε με πολλή επιτυχία.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΥΚΟΛΟΓΟΥ

— Ολοκληρώθηκε η διαμόρφωση του τόπου για την Παιδική Χαρά και η τοποθέτηση ανάλογων εγκαταστάσεων. Εκεί τα παιδιά του χωριού περνούν ευχάριστα τις ελεύθερες ώρες τους.

— Με πρωτοβουλία και με δικά του έξοδα ο Σύλλογος ανέθεσε σε χοροδιδάσκαλο να διδάξει στα παιδιά, μα και στους νέους και νέες που θέλουν, Κρητικούς Χορούς. Έτσι εξασφαλίζεται η συνέχιση του παραδοσιακού Κρητικού χορού, που ο Συκολόγος από παλιά ήταν στενά δεμένος μ' αυτόν.

— Στις 15 Αυγούστου στο Συκολόγο και στο κέντρο Πρίνος, ο Πολιτιστικός Σύλλογος θα παρουσιάσει πλούσιο πρόγραμμα καλλιτεχνικών εκδηλώσεων. Καλούνται οι συνεπαρχίωτες των γύρω χωριών να πάρουν μέρος με τη βεβαιότητα πως θα περάσουν μια αξέχαστη βραδιά.

ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ απ' τη σελ. 1 — Η οικονομική αυτή οργάνωση των εργαζομένων δεν μπορεί να λειτουργήσει διαφορετικά από τις καπιταλιστικές οργανωμένες επιχειρήσεις τις οποίες έπρεπε να ανταγωνιστεί. Έτσι, ο συνεταιρισμός ως οικονομικό φαινόμενο στηρίζεται στη συνεργασία του κεφαλαίου. Διαφέρει όμως από την εταιρεία, γιατί στο συνεταιρισμό υπάρχει και η συνεργασία της εργασίας των συνεταιρισμένων μελών.

Η οικονομική αυτή οργάνωση των εργαζομένων δεν μπορεί να λειτουργήσει διαφορετικά από τις καπιταλιστικές οργανωμένες επιχειρήσεις τις οποίες έπρεπε να ανταγωνιστεί. Έτσι, ο συνεταιρισμός ως οικονομικό φαινόμενο στηρίζεται στη συνεργασία του κεφαλαίου. Διαφέρει όμως από την εταιρεία, γιατί στο συνεταιρισμό υπάρχει και η συνεργασία της εργασίας των συνεταιρισμένων μελών.

Ο συνεταιρισμός λοιπόν είναι μια μορφή συνεργασίας,

που δημιουργήθηκε από τους εργαζομένους για να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες τους, όταν του καταπίεζε και τους εκμεταλλευόταν σκληρά ο καπιταλισμός, αλλά οργανώθηκε και λειτούργησε κεφαλαιοκρατικά.

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΕΧΝΗΣ

Με την υπ' αριθμ. Δ.Ε.Φ. 6)889 απόφαση της Δ/σης Δημ. Εκπ)σης Ηρακλείου εγκρίθηκε η παραχώρηση για χρήση του χώρου του διαδρόμου του Δημ. Σχολείου Αμυρά στο Γερμανό καλλιτεχνική έκθεση από το Ινστιτούτο GOETHE Αθηνών κατά το χρονικό διάστημα από 19—8—84 μέχρι 14—9—1984. Η έκθεση θ' ανοίξει στις 19 Αυγούστου και ώρα 4 μ.μ. Οργανώνεται από το Ινστιτούτο Γκαίτε Αθηνών και Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με την Κρατική Συλλογή Αρχαιοτήτων και τη Γλυπτική του Μονάχου. Θα εκτεθούν έργα ζωγραφικής, φωτογραφίες, ημερολόγια.

Σχετική εισήγηση θα κάνει η συνεπαρχιώτισσα καθηγήτρια κ. Σοφία Μαθιουδάκη. Η έκθεση θα είναι ανοιχτή καθημερινά τις ώρες 6—8 μ.μ.

Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

Προς Την Εφημερίδα Β.Ν. Ηρακλείου Εκθέτω προσωπική μου γνώμη για την αναγνώριση και αποκατάσταση των Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης. Και λέει το διάταγμα: Αποκαθίστανται οι Αξωματικοί εκ μονίμων αγωνιστές και Δημοσίων Υπάλληλοι. Για τους άλλους απλούς αγωνιστές που τάδωσαν όλα στον εθνικό αγώνα τους καλύπτει μόνο ο τίτλος του διατάγματος: Πέρασαν από τότε 40 χρόνια και φτάσαμε ως εδώ και ζούμε, ο Θεός ξέρει πώς ζούμε.

Προς τί ωφελεί λοιπόν ο ξεχωρισμός αυτός της υλικής αποκατάστασης; Δεν νομίζουμε ότι αυτό πληγώνει τους απλούς αγωνιστές που πεθαίνουν ένας ένας με το πάρονο του παραγκωνισμού; Λένε ότι είμαστε πολλοί κι αυτό δυσκολεύει την Πολιτεία. Το πόσο είμαστε θα φανεί από τις επιτροπές κρίσης. Και παίρνω για παράδειγμα το χωριό μου Καλάμι Βιάννου που στα 40 χρόνια έχουν φύγει 19 άνδρες και 15 γυναίκες.

Ο ΠΑΙΔΙΚΟΣ

ΣΤΑΘΜΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

Από τις αρχές Ιουλίου άρχισε να λειτουργεί ο Παιδικός Σταθμός Βιάννου.

Με το άνοιγμά του προσήλθαν 22 παιδιά με πιθανότητες αργότερα ν' αυξηθούν.

ΤΡΙΗΜΕΡΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ

Με τη συνεργασία κοινωνικών φορέων της Άνω Βιάννου οργανώνονται τριήμερες πολιτιστικές εκδηλώσεις στην Άνω Βιάννο και με πρόγραμμα:

Πέμπτη 16 Αυγούστου: θέατρο.

Παρασκευή 17 Αυγούστου: Συναυλία με τον Ιρλανδό ROS DALY.

Σάββατο: χορευτική βραδιά με το Γιάννη Ξυλούρη.

μαζί με την κοινή προσευχή να βοηθήσει η χάρη της Παναγίας να πραγματοποιηθεί το σπουδαίο αυτό για την επαρχία μας έργο. Θα ζήσετε και στιγμές πνευματικής ανατάσεως και κατανύξεως κατά την περιφορά του Επιταφίου της Κοιμήσεως, τη μελωδία των εγκωμίων κλπ. που με τόση λαμπρότητα κάθε χρόνο εκτελούνται εκεί στην χώρα της.

Ευχαριστώ Αγωνιστής Βαγγέλης Ε. Μιχαηλινάκης Καλάμι Βιάννου

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

— Ελένη Ι. Μηλιαροκολάκη πήρε το πτυχίο του Πολιτικού Μηχανικού του Ε.Μ.Π.

— Μαρία Γεωργίου Χρηστάκη πήρε το πτυχίο της Βιολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών.

— Γρηγόρης Εμμ. Κυριακάκης πήρε το πτυχίο της Μαθηματικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών.

— Χρηστος Ευαγγ. Χατζηδάκης πήρε το πτυχίο της Ανωτάτης Βιομηχανικής Θεσσαλονίκης.

ΜΑΘΗΤΕΣ

ΠΟΥ ΠΡΩΤΕΥΣΑΝ

— Νίκος Κρουσταλάκης Α' Λυκείου Ηρακλείου 18 4)13

— Εύη Χρ. Παπαχρήστου Γης Γυμν. Ηρακλείου 19,3)10

— Φραγκάκη Μαρία Ιωάν. Αη Γυμν. Βιάννου 19 1)10

— Παξιμαδάκης Μιχαήλ Στ. Β' Γυμν. Βιάννου 19 5)12

ΔΙΟΡΘΩΣΗ:

Παπαμαθθαίου Δημ. Ιωάν. Β' Γυμνασίου 19 5)14 (όχι 18 5)14, που από λάθος αναφέραμε στο προηγούμενο φύλλο).

ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟ ΜΗΜΟΣΥΝΟ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ

Την 19η Αυγούστου 1984, ημέρα Κυριακή και ώρα 9 π.μ. θα γίνει στον ιερό Ναό Αγίου Νεκταρίου Κάτω Σύμης Αρχιερατικό Μνημόσυνο του αείμνηστου Στρατηγού σε πολεμική διαθεσιμότητα Δημητρίου Μανουσάκη και με ταφωρά των οστών του από το Α' Νεκροταφείο Αθηνών θα χοροστατήσει ο σεβασμιότατος Μητροπολίτης Ιεραπόλυτης και Σητείας κ. Φιλόθεος. Την ίδια μέρα θα γίνουν επίσης και τα αποκαλυπτήρια της προτομής του.

Παρακαλούνται οι συνεπαρχίωτες μας και όποιοι άλλοι επιθυμούν να τηρήσουν τη μνήμη του.